Cis. pat. z 9. srpna 1854, č. 208 ř. z. nemá zvláštních předpisů o provádění důkazu osobami přezvědnými; o stížnostech těchto osob platí všeobecný předpis § 9. Předpisu § 349 c. ř. s., daného jen pro řízení sporné, nelze tu použíti ani obdobně.

Přezvědná osoba odepřela výpověď v pozůstalostním řízení (§ 2, č. 5. resp. pat.). Pozůstalostní soud rozhodl usnesením, že jest povinna vypovídati a že bude proti ní po právní moci usnesení postupováno exekucí, setrvá-li při svém odporu.

Rekursní soud odmítl stížnost přezvědné osoby, používaje obdoby § 349 cřs.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu aby znovu rozhodl, a to z těchto důvodů:

V mimosporném řízení platí o opravných prostředcích předpisy §§ 9—16 resp. pat., pokud zvláštní zákony neustanovují jinak. Cís. patent z 9. srpna 1854, č. 208 nemá zvláštních předpisů o provádění důkazu osobami přezvědnými, co do stížnosti těchto osob platí tedy všeobecný předpis § 9 resp. pat., podle něhož může podati stížnost, kdo se má za stižena opatřením soudu první stolice, o věci nesporného soudnictví, t. j. každý účastník řízení, jehož práv at majetkových, at jiných může se dotknouti opatření nesporného soudu. Zvláštního předpisu § 349 c. ř. s., daného jen pro řízení sporné, nelze tu použíti ani obdobně. Protože rekursní soud neprávem odmítl stížnost jen z tohoto důvodu, vysloviv, že nemá možnosti, aby uvažoval o stěžovatelově legitimaci a o důvodnosti odepření výpovědi, bude se mu nyní obírati těmito otázkami.

Rozh. nejv. soudu ze 17. ledna 1930 RI 20/30-I.

J. K.

Příspěvek k výkladu čl. I. zákona ze dne 25. března 1902, čís. 70 ř. z. Nabývaje zbytkového statku za tím účelem, — aby jako vzorné hospodářství byl školou zemědělcům okresu a přispíval k povznesení a k pokroku zemědělství v okresu, — plní okres veřejné úkoly jemu svěřené.

Nejvyšší správní soud zrušil pro nezákonnost rozrozhodnutí ministerstva financí ze dne 20. října 1927, čís. 127.578 a 138.856/26, do nichž si stěžovala okr. správ. komise ve V. z toho důvodu, že jí v instančním pořadu nebylo přiznáno osvobození podle čl. I. zákona ze dne 25. března 1902, čís. 70 ř. z. z komunálních zápůjček na úhradu přídělové ceny zbytkových

statků a kupní ceny za inventář i zásoby k hospodaření na těchto statcích opatřené, uváživ toto:

Rekursy byly naříkanými rozhodnutími zamítnuty z důvodů naříkaných rozhodnutí zemského finančního ředitelství s podotknutím, že jde o výpůjčky k nabytí zemědělských statků, jež jsou svou podstatou soukromohospodářskými podniky, i když se při jich provozování působí také k povznesení zemědělské výroby.

Stížnosti na tato rozhodnutí namítají, že neprávem bylo požadované osvobození odepřeno, ježto účely, k nimž ony zápůjčky byly uzavřeny, patří k veřejným úkolům zastupitelských okresů podle §§ 50 a 51 zákona z 25. července 1864, č. 27 z. z., neboť zmíněné statky byly koupeny jedině z důvodu, aby byly obhospodařovány jako vzorné statky, aby byly školou pro zemědělce celého okresu; i když hospodaření má se díti tak, aby neslo okresu čistý zisk, nestanou se tím soukromohospodářskými podniky. Poplatkové osvobození podle citovaného zákona by bylo vyloučeno jen tehdy, kdyby šlo o zápůjčku k účelům ryze soukromohospodářským. O takové čistě jen soukromohospodářské účely tu však nešlo, nýbrž v prvé řadě o plnění úkolu veřejného. Bylo-li však přes všecky doklady ještě o tom pochybováno, že nabytím dotyčných statků byly sledovány uvedené cíle veřejné, pak bylo věcí úřadu, aby vše náležitě vyšetřil dotazem u zemské správy politické, což se však nestalo.

Podle článku I. zákona z 25. března 1902, č. 70 ř. z. přísluší zemím, o k r e s ů m, obcím a jiným autonomním svazkům osvobození od kolků a poplatků, co do zápůjček, jimi kontrahovaných k provedení veřejných úkolů, jim svěřených, nebo k účelům konversním. Je tedy podmínkou tohoto osvobození, že valuta, zápůjčkou získaná, určena jest ke krytí nákladů, spojených s provedením určitého úkolu, veřejnému svazu svěřeného, bez rozdílu, jde-li o vlastní či přenesenou působnost.

Stěžující si spr. komise hájí stanovisko, že nabytí zemědělského podniku (zbytkového statku) za tím účelem, aby na nich bylo provozováno vzorné hospodářství, jakožto škola pro zemědělce okresu, je též plněním veřejného úkolu, okresu svěřeného, odvolávajíc se na ustanovení §§ 50 a 51 zákona ze dne 25. července 1864, č. 27 z. z. pro Čechy.

Z ustanovení těchto §§ shledává n. s. s., že předmětem působnosti okr. zastupitelstva jsou také zemědělské ústavy, z prostředků okresu dotované, t. j. všecka taková společná zařízení a opatření, která mají sloužiti zemědělství celého okresu. Z toho plyne, že k veřejným úkolům, jichž plnění přísluší zastupitel-

ským okresům, patří také péče o zemědělství, zemědělské ústavy, t. j. všechna zařízení a opatření zemědělská, sloužící zemědělským zájmům okresu a k takovým zařízením dlužno zajisté počítati všechna zařízení, jež jsou určena k tomu, aby přispívala k povznesení a pokroku zemědělství v okresu.

Stěžující si spr. komise uplatňovala ve správním řízení. že také nabytí zmíněných objektů, jichž kupní cena měla býti kryta valutou zápůjček, o jejichž poplatkové osvobození jde, stalo se za tím účelem, aby objekty ty tvořily takové zařízení okresu, jež by jako vzorné hospodářství bylo školou všem zemědělcům okresu a jež by tím tedy přispívalo k povznesení zemědělství okresu a tak sloužilo společným zájmům zemědělství celého okresu.

Žalovaný úřad toto skutkové tvrzení stěžující si spr. komise o tomto účelu nabytí zmíněných objektů nepopřel, nýbrž prohlásil je za nerozhodné a za vedlejší, vysloviv, že tu šlo o nabytí zemědělských statků, jež svou podstatou jsou soukromohospodářskými podniky. Tím projevil žalovaný úřad právní názor, že při nabytí takových zemědělských objektů okresem vůbec nemůže jíti o plnění veřejného úkolu okresu svěřeného.

Tento názor nelze však uznati správným, neboť — patří-li k veřejným úkolům okresu také péče o zemědělství, t. j. — jak shora uvedeno — péče o zemědělská zařízení, jež jsou určena k tomu, aby přispívala k povznesení a pokroku zemědělství v okresu — pak zajisté dlužno uznati za plnění tohoto veřejného úkolu okresu i provozování vzorného hospodářství, jež má sloužiti za vzor a školu pro zemědělce v okresu a tím přispívati k povznesení zemědělství celého okresu.

Jestliže tedy žalovaný úřad naříkanými rozhodnutími, připustiv stěžovatelkou tvrzené určení zmíněných zemědělských objektů jako prostředku k povznesení zemědělské výroby v okresu a tím jako prostředku k docílení prospěchu i ostatních zemědělců v okresu, — přece přesto odepřel požadované poplatkové osvobození pro výpůjčky, jichž valuta byla určena ke krytí kupních cen za tyto objekty, porušil tím zákon a bylo proto naříkaná rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o správním soudě.

Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 14. března 1930, čís. 9857/28.

Advokát Dr. Leopold Eisner.